

ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА А. Д. СИНИЦІ (10.12.1941–22.04.2014)

10 грудня 2021 року виповнилося б 80 років від дня народження відомого вченого в галузі органічної хімії та хімії елементоорганічних сполук, доктора хімічних наук, професора, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки Синиці Анатолія Даниловича.

Анатолій Данилович народився 1941 року в м. Киніль Куйбишевської області. Після закінчення хіміко-технологічного факультету Київського політехнічного інституту (1965 р.) працював в Інституті органічної хімії НАН України, послідовно пройшовши шлях від інженера до доктора хімічних наук, професора, завідувача відділу хімії

елементоорганічних сполук, 28 років обіймав посаду заступника директора інституту з наукової роботи.

1970 року під керівництвом академіка О. В. Кірсанова та кандидата хімічних наук Б. С. Драча захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата хімічних наук, а 1989 року – докторську дисертацію. 1999 року йому було присвоєно вчене звання професора.

Коло наукових інтересів А. Д. Синиці – це передусім фундаментальні й прикладні дослідження в галузі органічної хімії та хімії елементоорганічних сполук, його роботи отримали світове визнання. Анатолій Данилович був визнаним фахівцем у галузі функціонально заміщених гетерокумуленів, вискоелектрофільних систем із кратними зв'язками С=C та С=N. Ним започатковано новий напрям у хімії фосфорорганічних сполук – нуклеофільне фосфорилування імідоїлхлоридів, розроблено новий тип азометинів – С-фосфорильовані іміни. Ним і його колегами знайдено реакцію нуклеофільного фосфорилування сполук з азаалігалогенідними угрупованнями, що є новим методом синтезу функціонально заміщених вініламідів кислот фосфору. Добре відомі роботи А. Д. Синиці, пов'язані з динамічними процесами, оборотними та необоротними та необоротними про- і елементами міграціями й перегрупуваннями в діадних і тріадних системах.

Наукові розробки А. Д. Синиці знайшли практичне застосування в народному господарстві країни. Під його керівництвом розроблено і впроваджено в практику оригінальний комплексний стабілізатор М-250 для виробництва матеріалів спеціального призначення. Ефективні регулятори росту рослин для сільського господарства Триамелон (ФАМ) та Сімарп рекомендовано для застосування на картоплі, озимій пшениці, дині, кавунах, кабачках та гарбузах.

Науковий доробок А. Д. Синиці узагальнено в монографії та більш ніж 250 наукових статтях, опублікованих в провідних міжнародних і вітчизняних журналах. Він є автором понад 50 патентів. А. Д. Синиця – талановитий, широкоглядний учений, входив до складу редакційної колегії «Журнала общей химии» і «Журналу органічної та фармацевтичної хімії». Під керівництвом Анатолія Даниловича захищено одну докторську й шість кандидатських дисертацій.

А. Д. Синиця брав активну участь у роботі численних наукових та експертних рад, а його фундаментальні й практичні розробки добре відомі в Україні та за її межами.

За наукові досягнення А. Д. Синицю нагороджено Державною премією України в галузі науки і техніки, відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни», а також йому присвоєно звання «Винахідник СРСР».

Вимогливість Анатолія Даниловича органічно поєднувалась з гострим і дотепним гумором, багато з його оригінальних висловлювань стали крилатими фразами серед його колег та учнів. А. Д. Синиці були притаманні найкращі людські риси – чуйність, справедливність, мудрість, вимогливість до себе та співробітників, доброта й бажання допомогти.

Анатолій Данилович Синиця прожив яскраве й надзвичайно насичене життя. Світла пам'ять про нього – талановитого вченого, організатора науки, вчителя, мученика, чуйної, доброї та принципової людини – назавжди збережеться в серцях його учнів, колег та друзів.